

Конференције о приступању

БРИСЕЛ, 5. децембар 2019. године

Европској унији

– СРБИЈА –

ДОКУМЕНТ О ПРИСТУПАЊУ

Предмет: ЗАЈЕДНИЧКА ПОЗИЦИЈА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ
                          Поглавље 4: Слободно кретање капитала

ЗАЈЕДНИЧКА ПОЗИЦИЈА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Поглавље 4: Слободно кретање капитала

Ова позиција Европске уније заснована је на њеној општој позицији за Конференцију о приступању Србије (CONF-RS 1/14), и у складу је са преговарачким принципа који су на истој потврђени, нарочито:

- сваки став који исказе било која страна у погледу неког преговарачког поглавља неће ни на који начин прејудуцирати позицију која се може заузети у другим поглављима;
- договори - чак и парцијални договори - постигнути у току преговора о поглављима који се проверавају сукцесивно не могу се сматрати коначним све док се не постигне свеобухватан договор;

као и на захтевима наведеним у тачкама 23, 28, 42. и 47. Преговарачког оквира.

ЕУ охрабрује Србију да настави процес усклађивања са правним тековинама и њихову делотворну примену и спровођење, и да уопште пре приступања развије политике и инструменте што је могуће ближе онима у ЕУ.

ЕУ констатује да Србија у својој преговарачкој позицији (*CONF-RS 8/18*) прихвата правне тековине из Поглавље 4 које су на снази од 1. јануара 2018. године и да Србија потврђује да ће бити спремна да их спроведе до дана приступања Европској унији.

Кретање капитала и плаћања

ЕУ констатује да законодавство Србије регулише кретање капитала и плаћања. ЕУ констатује да је кретање капитала између Србије и Европске уније регулисано чланом 63. Споразума о стабилизацији и придруживању (ССП).

ЕУ констатује да је Србија постигла задовољавајући ниво усклађености са правним тековинама у овој области, укључујући одговарајуће одредбе Уговора о функционисању Европске уније (чл. 63–66) и Директиве Савета 88/361/ЕЕЗ, за спровођење члана 67. Уговора.

Законодавство Србије уопштено омогућава *слободно кретање капитала*, укључујући и портфолио инвестиције и финансијске зајмове и кредите са роком доспећа краћим од годину дана. Међутим, и даље постоје одређена ограничења, нарочито у погледу изведених финансијских инструмената, депозитног пословања резиденти у иностранству, инвестиција у иностранство (ре)осигуравајућих друштава, имовине добровољних пензијских фондова и инвестиционих фондова.

ЕУ констатује одређеност Србије и позива је да:

- Измени Закон о девизном пословању и Закон о Народној банци Србије у сврху укидања свих преосталих ограничења за пословање са изведеним финансијским инструментима и депозитно пословање резидената у иностранству;
- Усвоји нови Закон о осигурању којим се укидају ограничења у погледу улагања привредних друштава у сврху (ре)осигурања у иностранство;
- Измени Закон о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима и подзаконски акт који је усвојила Народна банка Србије ради укидања ограничења за улагања у иностранство у области добровољних пензионих фондова;
- Усвоји нови Закон о инвестиционим фондовима;
- Усклади своје законодавство са правним тековинама у овој области како би се обезбедило слободно кретање капитала најкасније до приступања.

ЕУ констатује усвајање измена Закона о девизном пословању и одговарајућег подзаконског акта у марту 2018. години којим је предвиђено да Народна банка Србије може ограничити краткорочне финансијске зајмове нерезидентима само у одређеним случајевима, када је оправдано због јавне политике и макро-финансијске стабилности, под условом да су ова ограничења оправдана, циљана и пропорционална. ЕУ позива Србију да се постара да ова ограничења буду објективна и недискриминаторска, да су сви критеријуми унапред познати и да постоји делотворна судска правна заштита у складу са националним правом. ЕУ наглашава значај уклањања свих ових ограничења најкасније до датума приступања.

Када је реч о *либерализацији тржишта некретнина*, Србија је делимично усклађена са правним тековинама. Члан 85. Устава Републике Србије из 2006. године прописује да страна физичка и правна лица могу стећи непокретности у складу са законом и међународним уговорима које је Србија ратификовала. Закон о основама својинскоправних односа (члан 82) ограничава страна правна и физичка лица која се послују у Србији да стичу непокретности на оне које су нужно потребне за њихове привредне активности. Члан 83. ограничава страним физичким лицима која не послују у Србији стицање непокретности попут станова или стамбених зграда. Члан 82. предвиђа да се куповина непокретности од стране страних правних и физичких лица може ограничити у одређеним деловима Србије. Законом о пољопривредном земљишту предвиђено је да страном физичком и правном лице може стећи земљиште само под одређеним рестриктивним условима и не обезбеђује једнак третман за грађане ЕУ у поређењу са држављанима Србије.

ЕУ констатује опредељеност Србије да измени Закон о основама својинскоправних односа и Закон о пољопривредном земљишту ради уклањања свих ограничења за стицање непокретности и обезбеђивања једнаког третмана грађана ЕУ у односу на држављане Србије у погледу права на стицање пољопривредног земљишта у Србији.

Платни системи

ЕУ констатује да је Србија достигла добар ниво усклађености са правним тековином у овој области. Закон о платним услугама, усвојен у децембру 2014. и измењен у јуну 2018. године, регулише свеобухватно плаћање услуга, пружаоце платних услуга, права и обавезе у вези са пружањем услуга платног промета, питања везана за надзор и применљиве казне. Закон о платним услугама и одговарајуће секундарно законодавство у великој су мери усклађени с Директивом о платним услугама 2007/64/ЕЗ, Директивом о електронском новцу 2009/110/ЕЗ и одредбама Директиве 98/26/ЕЗ о коначности поравнања. Закон о међубанкарским накнадама и посебним правилима пословања код платних трансакција на основу платних картица, усвојен у јуну 2018. године, одражава већину одредби Уредбе (ЕУ) 2015/751 о међубанкарским накнадама код платних трансакција на основу платних картица.

ЕУ констатује посвећеност Србије да предузме све неопходне припреме како би се обезбедило да Директива (ЕУ) 2015/2366 о платним услугама на унутрашњем тржишту, којом се мењају Директиве 2002/65/ЕЗ, 2009/110/ЕЗ и 2013/36/ЕУ и Уредба (ЕУ) бр. 1093/2010 и ставља ван снаге Директива 2007/64/ЕЗ, може у потпуности да се примени од дана приступања.

Србија би требало да у потпуности усклади своје новоусвојено законодавство о платним услугама и међубанкарским услугама са правним тековинама, укључујући акте „другог нивоа“ – делегиране уредбе Комисије засноване на регулаторним техничким стандардима Европске банкарске агенције (ЕБА) – који су саставни део Директиве (ЕУ) 2015/2366 и Уредбе (ЕУ) 2015/751 и захтевају да се националним надлежним телима дају посебне надлежности и овлашћења у сврху извршавања њихових дужности.

ЕУ позива Србију да предузме све неопходне кораке како би се до дана приступања обезбедило спровођење Уредбе (ЕУ) бр. 2019/518 Европског парламента и Савета од 19. марта 2019. године о измени Уредбе (ЕЗ) бр. 924/2009 у погледу одређених накнада за прекограничне исплате у Унији и трошкова конверзије валута, као и Уредбе (ЕУ) бр. 260/2012, којом се утврђују технички и пословни захтеви за кредитне трансфере и директна задужења у еврима. ЕУ наглашава да примена ове две уредбе може захтевати значајне правне промене и организациона прилагођавања, нарочито у погледу извештавања о националном платном билансу, употребе међународног броја банковног рачуна (ИБАН) за национална плаћања, односно доступности и интероперабилности у вези са прекограничним трансакцијама израженим у еврима.

Када је реч о институционалном оквиру, Народна банка Србије и Министарство финансија су надлежни у области платних система. ЕУ констатује опредељеност Србије за даље јачање административне способности Народне банке Србије, нарочито кроз различите облике техничке помоћи и сарадње са централним банкама земаља у региону и Европској унији.

Борба против прања новца и финансирања тероризма

ЕУ констатује да је Србија предузела кораке ка усклађивању свог законодавства о борби против прања новца и финансирања тероризма са правним тековинама ЕУ, међународним стандардима (како је дефинисано од стране Радне група за финансијске мере у борби против прања новца (FATF)) и препорукама које је изнео Комитет експерата Савета Европе за процену мера за борбу против прања новца и финансирања тероризма – MONEYVAL.

Правни оквир Србије у овој области састоји се од Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма, који је усвојен децембра 2017. године, Правилника о методологији спречавања прања новца (СПН) и сузбијања финансирања тероризма (СФТ) усвојеног у марту 2018. године. Поред тога, Србија је у мају 2018. године усвојила нови Закон о централној евиденцији стварних власника, како би додатно ускладила своје законодавство са препоруком FATF-а и Директивом ЕУ 2015/849 (Четврта Директива о СПН/СФТ).

Надзор над применом Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма углавном обезбеђује Управа за спречавање прања новца (УСПН), која делује као финансијско-обавештајна јединица у оквиру Министарства финансија. Остале институције као што су Народна банка Србије, Пореска управа, Комисија за хартије од вредности, тужилаштва и полиција треба да врше своју улогу у потпуности (види такође *Поглавље 24 – Правда, слобода и безбедност* за истраге, кривично гоњење и доношење осуђујућих пресуда).

ЕУ констатује посвећеност Србије јачању административних капацитета свих ових органа, од којих већина има неадекватан број запослених. Србија сматра неопходним да додатно ојача капацитет система за СПН/СФТ унапређењем квалитета и броја извештаја о сумњивим трансакцијама које су поднете УСПН-у кроз побољшани надзор над применом Закона о спречавању прање новца и финансирање тероризма и континуираним стручним усавршавањем и обуком свих актера у области СПН/СФТ. У фебруару 2018. године основан је координациони тим за СПН/СФТ, на челу са потпредседником владе и министром унутрашњих послова.

MONEYVAL је извршио оцену законодавства у области СПН/СФТ и остварених резултата, а затим је FATF извршио експертску мисију. То је довело до тога да Србија буде уврштена на FATF листу земаља које имају стратешке недостатке у режиму борбе против прања новца и финансирања тероризма, за које су развиле акциони план са FATF-ом. ЕУ наглашава потребу да Србија благовремено реши своје стратешке недостатке у области спречавања прања новца и финансирања тероризма, ефикасно примењујући препоруке MONEYVAL -а и FATF-а.

* * *

Имајући у виду тренутну ситуацију у погледу припремљености Србије, ЕУ констатује да, подразумевајући да Србија мора да настави да остварује напредак у усклађивању са правним тековинама ЕУ обухваћеним Поглављем 4- Слободно кретање капитала, ово поглавље може бити привремено затворено искључиво када се ЕУ сагласи да су остварена следећа мерила:

- Када је реч о *кретању капитала и плаћању*, Србија треба да заврши законодавно усклађивање са правним тековинама ЕУ и покаже да ће моћи у потпуности да га примени до приступања, обезбеђујући да сва преостала ограничења буду уклоњена;
- Када је реч о *платним системима*, Србија треба да покаже да ће моћи да у потпуности примени Директиву (ЕУ) 2015/2366 до приступања, укључујући релевантне акте

„другог нивоа“ који су наведени у одељку 2, и да ће моћи да делотворно примењује Уредбу (ЕЗ) бр. 924/2009 и Уредбу (ЕУ) бр. 260/2012;

- У области *спречавања прања новца и сузбијања финансирања тероризма*, Србија треба да доврши неопходно законодавно усклађивање са правним тековинама ЕУ, међународним стандардима (како је дефинисано од стране Радне група за финансијске мере у борби против прања новца) и покаже својим резултатима да има побољшане административне капацитете за правилно спровођење и примену релевантног законодавства у свим областима спречавања прања новца, као и препорука Комитета експерата Савета Европе за процену мера за борбу против прања новца и финансирања тероризма – MONEYVAL, што доводи до повећања делотворности у погледу праћења, надзора, финансијско-обавештајних активности, истрага, кривичног гоњења и доношења осуђујућих пресуда.

Праћење напретка у усклађивању са правним тековинама ЕУ и њиховог спровођења наставиће се током преговора. ЕУ наглашава да ће посебну пажњу посветити праћењу свих специфичних питања која су наведена горе у тексту, са циљем да се обезбеде административни капацитети Србије, њени капацитети да заврши законодавно усклађивање у свим областима обухваћеним овим поглављем. Нарочито је потребно размотрити везе између овог поглавља и осталих преговарачких поглавља. Коначна оцена усклађености српског законодавства са правним тековинама ЕУ и њених спроведбених капацитета може бити дата само у каснијој фази преговора. Поред свих информација које ЕУ може захтевати за потребе преговора у овом поглављу, а које треба доставити Конференцији, ЕУ позива Србију да редовно доставља детаљне писане информације Савету за стабилизацију и придруживање о напретку у спровођењу правних тековина ЕУ и оствареним резултатима.

Имајући у виду сва горенаведена разматрања, Конференција ће морати да се врати на ово поглавље у одговарајућем тренутку.

Осим тога, ЕУ подсећа да се могу појавити нове правне тековине између 1. јануара 2018. године и закључења преговора, попут Пете Директиве о спречавању прања новца и сузбијању финансирања тероризма (Директива (ЕУ) 2018/843 Европског парламента и Савета од 30. маја 2018. године, СЛ L 156, 19.6.2018., стр. 43).